

## SERATA FUTURISTA

### POKAZ WŁOSKICH NIEMYCH FILMÓW FUTURYSTYCZNYCH

Z MUZYKĄ NA ŻYWO W WYKONANIU USZKO

„Wieczory futurystyczne”, zainaugurowane przez Filippa Tommasa Marinettiego na początku drugiej dekady XX wieku, były awangardowymi spektaklami, których celem było wstrząśnięcie mieszczańską publicznością i wciągnięcie jej w sam środek wydarzenia. Śmiech, prowokacja, bójki, interwencje policji – wszystko mogło stać się częścią spektaklu. Futuryzm obiecywał wejście na terytorium, które dopiero miało zostać zdobyte: przyszłość.

U progu Wielkiej Wojny Marinetti – założyciel i główny ideolog włoskiego futuryzmu – głosił kult prędkości, przemocy, technologii i destrukcji. Jego idee spletały się z patriotyzmem, kolonializmem, a później także faszyzmem. A jednak za agresywną ideologią kryło się głęboko ludzkie pragnienie przyszłości: niepewnej, ryzykownej, a zarazem koniecznej i pożądanej.

Co futuryzm może powiedzieć nam dzisiaj? Wojna, eros, mobilizacja i zachwyt technologią należały do wyobrażanej przyszłości tamtej epoki. Dziś sztuczna inteligencja, drony i nasza zależność od ekranów są częścią teraźniejszości. Jakie jutro wyłania się przed nami? I ile z dawnego entuzjazmu i lęku rozpoznajemy we własnym czasie?

Z okazji 150. rocznicy urodzin Marinettiego siedem włoskich filmów z lat 10. i 20. XX wieku tworzy tę „serata futurista”. Odrestaurowane dzięki Cineteca Nazionale w Rzymie, Cineteca di Milano i Museo Nazionale del Cinema w Turynie, prowadzą przez miejskie rytmy *Stramilano* Corrada D’Errica, niepokojąca zmysłowość *Thaïs* Antonia Giulia Bragaglii, zadziorną ironię *Pieszej miłości* Marcela Fabre’a i slapstickowe komedie André Deeda, na granicy komizmu i totalnej destrukcji, aż po lotniczy liryzm *Lotu nad Wiedniem* Gabriela D’Annunzia oraz utopijny, kosmiczny rozmach *Ślubu na księżycu* Enrica Novelliego.

We wszystkich tych filmach ujawnia się niezwykła zdolność kina – maszyny czasu par excellence – do ukazywania tego, co jeszcze nie istnieje. Maszyny, prędkość, lot, miasto, wojna i kosmos były wówczas obrazami przyszłości. Dziś możemy spojrzeć na nie z perspektywy ponad stu lat i zapytać, co zmieniło się w naszym wyobrażeniu o jutrze.

Pokazom towarzyszyć będzie na żywo tworzona muzyka elektroniczna *uszko*, łącząca instrumenty elektroniczne, eksperymenty wokalne i nagrania terenowe. Pomiędzy pulsującą energią a eksperymentem powstają eteryczne, niepokojące i mroczne pejzaże dźwiękowe, w których szczególne miejsce zajmuje głos ludzki.

„Serata futurista” to podróż w przestrzeni i czasie – między obrazami przyszłości sprzed wieku a naszymi własnymi wyobrażeniami o jutrze.

Stanisław Bardadin

---

#### ***Stramilano (przedstawione przez Za Bum)* (Corrado D’Errico, 1929 — 15’)**

Mediolan staje się miastem-spektaklem, przez które przepływają samochody, tłum, ruch i rytm. Corrado D’Errico tworzy miejską symfonię, w której nowoczesna metropolia jawi się jako maszyna nieustannie podlegająca przemianom. Dynamiczny portret miasta, zawieszony między dokumentem a futurystyczną wyobraźnią. Kopia pochodzi z Archivio Luce.

***Thaïs*** (Anton Giulio Bragaglia, 1917 — 35')

Femme fatale wciąga w swoją orbitę mężczyzn, pożądania, namiętności i rywalizacje, prowadząc je ku tragicznemu finałowi. *Thaïs* jest jedynym pełnometrażowym filmem wczesnego włoskiego kina futurystycznego, który zachował się w stosunkowo obszernej formie, a scenografie Enrica Prampoliniego stanowią jeden z najbardziej radykalnych eksperymentów wizualnych włoskiego kina tamtej epoki.

Film odrestaurowany w 2023 roku przez Cinémathèque française i CSC-Cineteca Nazionale we współpracy z spadkobiercami Bragaglia. Kopia pochodzi z CSC-Cineteca Nazionale.

***Aż za piękny!*** (André Deed, 1910 — 4')

Cretinetti elegancko przygotowuje się na przyjęcie weselne, nieświadomy katastrofalnych skutków własnej urody. To, co zaczyna się jako komedia galanteryjna, szybko przeradza się w szaleńczy wyścig ku destrukcji. Kopia pochodząca ze zbiorów Museo Nazionale del Cinema di Torino.

***Piesza miłość*** (Marcel Fabre, 1914 — 6')

Historia miłosna opowiedziana w całości poprzez stopy bohaterów. Robinet zaleca się do eleganckiej kobiety, podąża za nią tramwajem, a nawet... Małe arcydzieło wizualnej inwencji, zbudowane na perspektywie jednocześnie absurda i konsekwentnie rygorystycznej. Kopia pochodzi z Cineteca di Milano.

***Lot nad Wiedniem Gabriela D'Annunzia*** (*First National Italiana*, 1921 – 1923 — 6'59'')

Obrazy dokumentują słynny lot nad Wiedniem, który w 1918 roku odbył Gabriele D'Annunzio wraz z lotnikami eskadry *Serenissima*. Podczas lotu nad miastem zrzucono tysiące ulotek. Zdjęcia z epoki, fotografie, teksty ulotek i krótkie inscenizowane fragmenty przekształcają lotniczą wyprawę w spektakularną konstrukcję pamięci i propagandy. Kopia pochodzi z Cineteca di Milano.

***Strach przed Zeppelinami*** (André Deed, 1915 — 16')

W dniu swojego ślubu Cretinetti wpada w panikę na wieść o zagrożeniu nalotem. Próbuje zastosować się co do litery do instrukcji bezpieczeństwa, wywołuje łańcuch coraz bardziej absurda zdarzeń, aż w końcu naraża na niebezpieczeństwo własny dom.

Film odrestaurowany przez Museo Nazionale del Cinema di Torino oraz Fondazione Cineteca del Comune di Bologna. Kopia pochodząca ze zbiorów Museo Nazionale del Cinema di Torino.

***Ślub na księżycu*** (Enrico Novelli / Yambo, 1910 — 15')

Ziemski astronom zakochuje się w obserwowanej przez teleskop mieszkance Marsa. Aby ją spotkać, musi dotrzeć na Księżyc, zamieniając naukową wyobraźnię w osobliwą romantyczną przygodę. Wizjonerskie i zaskakująco nowoczesne dzieło, uznawane dziś za najstarszy zachowany włoski film science fiction. Kopia pochodząca ze zbiorów Museo Nazionale del Cinema di Torino.

**uszeko** — Katarzyna Berent, tworzy słuchowiska i gra sety DJ-skie prezentowane zarówno w klubach, jak i w ramach oddolnych inicjatyw oraz instytucji kultury. W swojej pracy szczególnie interesuje się narracją dźwiękową, atmosferą oraz relacją dźwięku z przestrzenią i obrazem. Od początków istnienia Radia Kapitał prowadziła autorską audycję „Podróż w głąb Ciebie”. Gościennie występowała także w Radio Lola, newonce.radio czy Mutant Radio. Organizatorka wydarzenia ambientowo-medytacyjnego "psss...", współorganizuje również cykl imprez "a r u". Tworzy także projekty dźwiękowe i audiowizualne. Podczas Nokta Festival 2019 w Opolu zaprezentowała wraz z Urszulą Kozak audiowizualny projekt „Ere”, wykorzystując syntezatory modularne i wokale. Przygotowała słuchowisko wykorzystujące system dźwiękowy instalacji Zuzy Wudarskiej „Mój pokój to pudełko, do którego wpadają głosy” na wystawie „UpComing 2024”.